

Sardinië – veelgestelde vragen	7
Favorieten	12
In vogelvlucht	14

Reisinformatie, adressen, websites

Informatie	18
Weer en reisseizoen	20
Reizen naar Sardinië	22
Overnachten	26
Eten en drinken	28
Actieve vakantie, sport en wellness	31
Feesten en evenementen	34
Praktische informatie van A tot Z	36

Kennismaking – Feiten en cijfers, achtergronden

Sardinië in het kort	42
Geschiedenis	44
Vier Moren met voorhoofdsband – de Sardijnse vlag	48
Een groen Middellandse Zee-eiland – ondanks kaalslag en brandgevaar	50
Het rode goud – saffraan in het veld en in de keuken	54
Zoveel hoofden, zoveel mutsen – de Sardijnse taal	57
Wit goud en rood volk – lagunes, zoutpannen, roze flamingo's	60
Atoomenergie? Nee bedankt! – natuurbescherming en energievoorziening	63
Een geologische schatkamer – mijnbouw op Sardinië	66
Het eiland van de torens – de unieke nuraghecultuur	69
Sagra di Sant'Efisio – een groots volksfeest	72
Archaïsche klanken in moderne tijden	74
Costa Smeralda – dolce far niente aan een geroofde kust?	77
Beer, olifant en paddenstoel – fantastische rotsformaties	80

Onderweg op Sardinië

Cagliari en het zuiden	84
Levendige eilandhoofdstad	86
Cagliari	86
Aan de zuidkust, Nora en Pula	100
Costa del Sud	102
Campidano en Marmilla, San Sperate	104
Barumini	105
Su Nuraxi	109
Tuili	111
Giara di Gesturi/Sa Jara Manna	112
Santa Vittoria di Serri	113
Door de Flumendosakloof, Nuraghe Arrubiu	116
Panoramarit naar Pranu Muteddu	117
Costa Rei en omgeving	118
Villasimius en Capo Carbonara	120



Iglesias en het zuidwesten	122
Mijnbouw en mosselzijde	124
Iglesias	124
Iglesiente en Costa Verde	126
Ten oosten van Iglesias	132
Van Nebida naar Tratalias, Nebida, Monte Sirai	133
Tratalias	134
Sant'Antioco en San Pietro, Isola di Sant'Antioco	135
Isola di San Pietro	138



Oristano, Bosa en het westen	140
Kwartsstrand en jakobs ladder	142
Oristano	142
Penisola del Sinis, Stagno di Cabras	147
Stagno Sale Porcus	148
San Giovanni di Sinis en omgeving, Tharros	151
Ipogeo di San Salvatore, rond de Monte Ferru	153
Santa Cristina, Nuraghe Losa	153
Santu Lussurgiu	157
San Leonardo de Siete Fuentes, Sas Perdas Marmuradas de Tamuli	159
Op de Monte Ferru, Bosa	160



Alghero, Sassari en het noordwesten	166
Klein Barcelona en Neptunusgrot	168
Alghero	169



Kaarten en plattegronden

Stadsplattegronden

Cagliari	88
San Sperate	108
Oristano	144
Bosa	161
Alghero	170
Sassari	201
Castelsardo	209
Orgosolo	287

Route- en detailkaarten

Van Orroli naar Pranu Muteddu (panoramarit)	117
Van Antas naar Su Mannau (wandeling)	130
Santa Cristina: tempelgebied	155
Alghero: wijngoed Sella & Mosca	179
Punta Giglio (wandeling)	181
Van Alghero naar Monteleone Rocca Doria (panoramarit)	186
Sant'Andria Priu	191
Santissima Trinità di Saccargia	203
Gallura	227
Monte Limbara (wandeling)	244
Monte Tiscali (wandeling)	262
Cala di Luna (wandeling)	265
Gola su Gorropu (wandeling)	268

► Dit symbool verwijst naar de uitneembare kaart



Sardinië wordt omgeven door droomstranden – Cala Goloritzè aan de Golfo di Orosei

Sardinië – veelgestelde vragen

Eerste kennismaking?

Maar weinig tijd? Dan is **Alghero** met zijn Spaans aandoende oude binnenstad een prima uitgangspunt voor een korte vakantie op Sardinië. Van hier is het niet ver naar het prachtige kustlandschap van de baai **Porto Conte**. Een rit met grandioze uitzichten voert door de bergen naar de **Valle dei Nuraghi** met zijn indrukwekkende nuraghevesting. De steile kust tussen **Alghero** en het romantische **Bosa** biedt al even fantastische uitzichten op de zee. Ook Sardiniës op een na grootste stad, **Sassari**, en de schitterende zandstranden van het schiereiland **Stintino** liggen in de directe omgeving.

Welke bezienswaardigheden mag niemand missen?

Alghero, **Bosa** en **Castelsardo** hebben het meeste te bieden aan stedenschoon, maar ook het *centro storico*, de oude binnenstad, van **Cagliari** verdient een rond-

wandeling. De expressieve muurschilderingen (*murales*) van **Orgosolo** zou u zeker moeten gaan bekijken. Van een hele andere orde, maar niet minder interessant is het kunstenaarsdorp **San Sperate** met zijn moderne kunstscene. De tafel-

Uniek erfgoed – de nuraghi





IN EEN OOGOPSLAG

Cagliari en het zuiden

Hoogtepunten ✨

Cagliari: de hoofdstad van Sardinië is een levendige metropool met belangrijke bouwwerken, bezienswaardige musea, een druk cultureel leven en een veelzijdig winkelaanbod. Zie blz. 86.

Su Nuraxi: dit enorme nuraghebastion, sinds 1997 UNESCO-Werelderfgoed, behoort tot de grootste vestingen uit de bronstijd in het westelijke Middellandse Zeegebied. Zie blz. 109.

Giara di Gesturi/Sa Jara Manna: een grote tafelberg met door de wind gebogen kurkeiken, bloeiende zonneroosjes, temperamentvolle wilde paarden, stille meertjes, prehistorische stenen bouwwerken en uitgedoofde vulkanen – de Giara is een schitterend natuurreserveat. Zie blz. 112.

Op ontdekkingsreis

Klanksculpturen in het kunstenaarsdorp San Sperate: in dit openluchtmuseum wonen kunstenaars van internationale betekenis zoals de beeldhouwer Pinuccio Sciola, de schepper van unieke klanksculpturen. Zie blz. 106.

Bezienswaardigheden

Bronzetti in het Museo Archeologico Nazionale: de grootste schat van het archeologisch museum in Cagliari zijn ongeveer tweehonderd *bronzetti*, kunstige bronzen figuurtjes uit de nuraghetijd, die qua expressie en levendigheid uniek zijn. Zie blz. 94.

Actief

Wandelen, mountainbiken en jeep-safari's: de rangers van de coöperatie Sa Jara Manna op de Giara di Gesturi zorgen overal voor en nodigen u ook uit voor een herderspicknick. Zie blz. 113.

Panoramarit naar Pranu Muteddu: adembenemende uitzichten biedt de rit van Orroli door de indrukwekkende Flumendosakloof naar Pranu Muteddu. Hier bewaken ongeveer vijftig menhirs deze belangrijke cultusplaats uit de nieuwe steentijd. Zie blz. 117.

Sfeervol genieten

Costa del Sud: met haar bijna eindeloze, fijnzandige droomstranden, die langzaam aflopen in een turkooisblauwe zee, bezit de zuidkust een bijna caribische schoonheid. Zie blz. 102.

Uitgaan

Go Fish: in deze disco, een instituut in Cagliari, worden ook allerlei evenementen georganiseerd. Zie blz. 99.

Op ontdekkingsreis



Bezoek aan de jonge steentijd – Sant'Andria Priu

De paleisgraven van Sant'Andria Priu behoren tot de indrukwekkendste necropolissen van Sardinië. De doden moesten zich in het hiernamaals thuis voelen. Dus hakten men voor hen woonhuizen uit in de rotsen en voorzagen hen van de eerste levensbehoeften. Over het dodenrijk waakte de stiergod.

Kaart: ► D 6

Route: op de SS131 de afrit Bonorva nemen, na deze plaats 6 km richting Bono, dan rechtsaf naar de kerk Santa Lucia, daarna nog 500 m doorrijden tot u links het omheinde terrein met de rotsgraven hebt bereikt; of vanaf de Nuraghe Santu Antine ongeveer 9 km

richting Bono, bij een dwarsstraat rechts richting Bonorva en na 3 km scherp linksaf naar de kerk Santa Lucia, daarna nog 500 m doorrijden. Let op: zaklantaarn meenemen! **Openingstijden en prijzen:** mrt.-mei, okt. dag. 9-13, 15-17.30 uur, juni-sept. dag. 9 uur tot een uur voor zonsondergang, nov.-feb. op afspraak (tel. 348 564 26 11), € 6 (7-18 jaar € 4, tot 7 jaar gratis).

In een steile rotswand van roodachtig trachiet bevindt zich de dodenstad van Sant'Andria Priu. Deze maakt deel uit van de meer dan duizend rotskamergraven die de neolithische Oziercultuur (3500-2800 v. Chr.) heeft nagelaten. Met

primitieve werktuigen van steen en obsidiaan werden de holen kunstig in de rotsen uitgehouwen. Vaak bestaan ze uit slechts een kamer, maar zogeheten paleisgraven zoals Sant'Andria Priu bestaan uit diverse met elkaar verbonden vertrekken. *Domus de janas* (spreek uit: *dzjanas*) heten deze rotskamergraven tegenwoordig in het Sardijns, letterlijk Feeënhuizen, van het Sardische *domu*, huis, en *jana*, fee, met wie vermoedelijk de Romeinse godin Diana bedoeld werd.

Van grote betekenis: een thuis in het hiernamaals

De paleisgraven zijn de oudste monumenten op Sardinië en hoewel bijna alle sporen van de woonhuizen uit die tijd allang verdwenen zijn, geven deze rotsgraven naast aanwijzingen over de dodencultus en de voorstelling van het hiernamaals ook een verhelderende voorstelling van de toenmalige huisvormen.

Enkele grafkamers zijn getrouwe kopieën van de huiselijke omgeving in die tijd. Dit kwam voort uit de wens de woningen van de mensen te imiteren, zodat de doden zich in het hiernamaals thuis zouden voelen. In de vloeren van de voorhallen van Sant'Andria Priu zijn kleine, schaal- en halfbolvormige uitsparingen aangebracht. Het waren kommen voor spijs- en drankof-

fers, het mocht de doden tenslotte aan niets ontbreken. Grotere ronde uitsparingen symboliseerden stookplaatsen en bronnen, zodat de overledenen werkelijk aan niets gebrek hadden.

Uit de wereld der levenden I

Het kamergraf (Tomba a Camera, graf 8) is een getrouwe kopie van een langhuis met een zadeldak. Het plafond is als vlak reliëf uit de rots gehouwen en imiteert een houten dak met nokbalken, dat op twee steunpilaren rust. Tot in de details zijn de in het midden licht doorbuigende daksparren uitgewerkt. Deze en andere details in belangrijke grafcomplexen (bijvoorbeeld Puttu Codinu, zie blz. 186) leidden tot de conclusie dat de langhuizen uit de Oziercultuur van hout waren (misschien met een stenen fundering). Houten hoekbalken droegen zowel de zijwanden als de dakconstructie. Twee grote steunbalken stutten de nok van het dak.

Magische schijndeuren

Het zogeheten **hoofdmansgraf** (Tomba del Capo, graf 6) is met ongeveer 250 m² de grootste prehistorische grafkamer op Sardinië. U treedt er binnen via een halfronde voorhal, waarop twee door zuilen ondersteunde hoofdvertrekken en veel nevenvertrekken aansluiten. Met zorg is het halfronde plafond van de voorhal

